PAMETNA SELA

Provedba koncepta kroz LEADER pristup

Anđela Cvjetković
LAG "Terra liburna" , President
LEADER mreža Hrvatske, Managing Board member

Smart City Summit, Šibenik, 22. veljače 2023.

Što je Pametno selo?

Pametna sela su zajednice u ruralnim područjima koje koriste inovativna rješenja za poboljšanje svoje otpornosti, nadovezujući se na lokalne prednosti, mogućnosti i održivo korištenje dostupnih resursa. Uključuju naselja, ljude, ali i okoliš i krajobraz. Pametna sela imaju za cilj uravnotežiti gospodarski razvoj, društveno blagostanje i održivost okoliša na način koji zadovoljava jedinstvene potrebe i okolnosti svake zajednice.

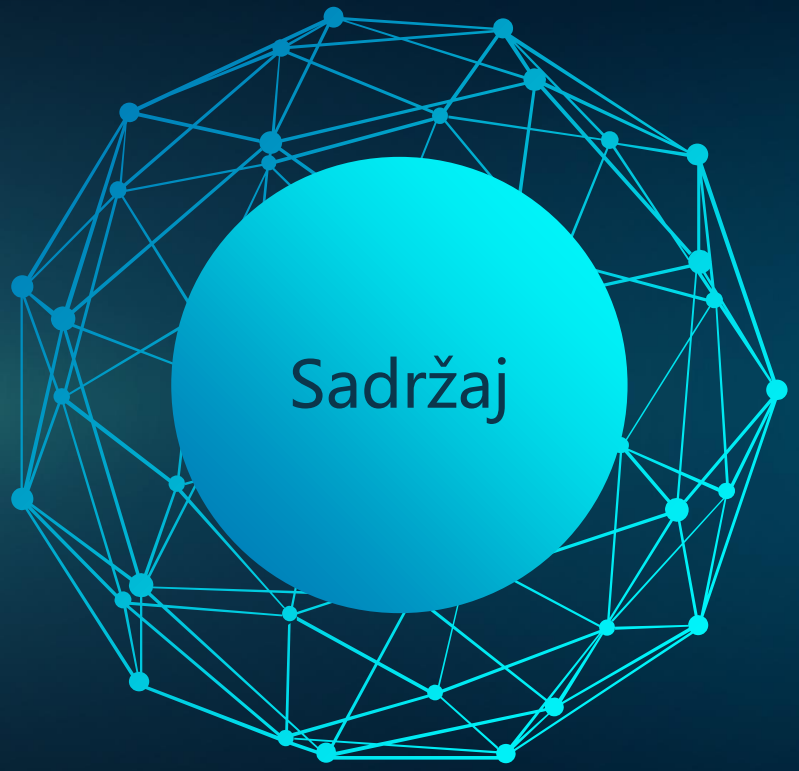

Koliko je pametno moje selo?

Što sve mogu biti obilježja Pametnog sela?
Kako procijeniti "pametnost" sela ?

Kako postaviti Pametno selo na noge?

Od ideje do slavljenja uspjeha i prijenosa znanja

Navigator kroz šumu inovacija

Digitalizacija nije problem - digitalizacija je rješenje... i ne samo...

Održiva i otporna zajednica

Ključevi za revitalizaciju zajednice

Koliko je pametno moje selo?

Što sve mogu biti obilježja Pametnog sela?

Kako procijeniti “pametnost” sela?

7 ključnih obilježja Pametnog sela

Okoliš

regenteracija okoliša, poboljšanje uvjeta za pružanje usluga ekosustava, klima i bioraznolikost....

Povezanost

prometna, urbano-ruralna, digitalna, socijalna...

Gospodarstvo

nove gospodarske aktivnosti u kroz inovativne poslovne modele i mreže

Obnovljiva energija

energetska tranzicija, samoodrživost i suzbijanje energetskog siromaštva...

Pametna uprava

korištenje tehnologije za poboljšanje upravljanja, povećanje transparentnosti, te poticanje suradnje između vlasti i privatnog sektora

Agro inovacije

povećanje poljoprivredne produktivnosti, smanjenje otpada i poboljšanje života poljoprivrednika...

Zdrava i pametna zajednica

dostupne zdravstvene usluge i pristup modernom obrazovanju

Kako procijeniti “pametnost” sela?

Ljudi

Procijenite prioritetnost ovih tema: educiranost građana, uvjeti života, stanje okoliša, razvijenost gospodarstva, mobilnost, socijalno-etnički pluralizam, digitalna pismenost...

Gospodarstvo

Ocijenite: postoje li platforme za informiranje zajednice i turista, jesu li dostupne e-trgovine i e-usluge, da li gospodarstvenici brinu da nemaju negativan utjecaj po okoliš, koriste li inovacije...

Život

Ocijenite zadovoljstvo: usugama zdravstva i socijalne skrbi, stanje temeljnih usluga (banka, pošta, trgovine, ugostiteljstvo, obrazovanje, ljekarne...), smart working i tele-working, kulturne ustanove, sigurnost, kvaliteta stanovanja...

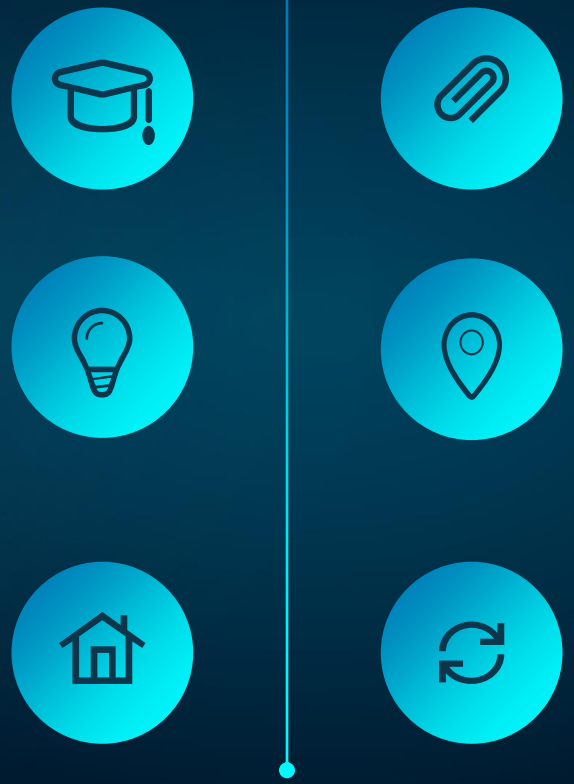

Uprava

Ocijenite stupanj: depopulacije, particiativne demokracije, civilne infratsrukture, javnih usluga i socijalnih servisa, transparenstnost uprave...

Okoliš

Ocijenite stupanj: proozvodnje energije iz obnovljivih izvora, rada prema *zero-waste* zajednici, svjesnosti rizika po okoliš, atraktivnosti prirode, svjesnosti o uslugama ekosustava...

Mobilnost

Ocijenite: zadovoljstvo javnim prijevozom, postoji li *car sharing* ili *car pooling* praksa u zajednici, postoje li integrirani digitalni alati za mobilnost, stupanj povezanosti s urbanim područjima...

Glas naroda

Matrica za procjenu digitalne zrelosti sela/ruralnog područja

A. Raspon kvalitete digitalnih vještina i resursa	Digitalna infrastruktura i javne pristupne točke	Ocjena (1-5)
	Postojanje co-working prostora, HUB-ova, inovacijskih i kreacijskih prostora	
	Koordiniranje digitalnih resursa od strane stručnjaka ili mreže	
	Lokalni eksperti i mreže, vještine građana, dostunost tehničke pomoći i opreme	
B. Vrste digitalnih usluga koje selo može koristiti	Digitalni alati za socijalnu inkluziju i povezivanje	
	Potpora digitalim i društvenim inovacijama i poduzetništvu	
	Servisi/brokeri za istraživanja, tehnološki razvoj i inovacije	
	Kontakt točke s nacionalnim i EU Digital Innovation HUB-ovima (DIH), inkubatorima, akceleratorima, tehnološkim parkovima	

(F)LAG

Faze digitalne tranzicije ruralnih područja

Podizanje svijesti

krenite od potreba, informirajte o rješenjima, kreirajte sa zajednicom

Faza infrastrukture

javno-privatna partnerstva, *wireless* rješenja, *community networks,* javni Wi-Fi *hotspot,* privlačenje *tech* kompanija, *Starlink*

Faza usvajanja

treninzi vještina, osiguravanje podrške, osiguravanje pristupa opremi i tehnologijama

Faza integracije

integracija digitalnih rješenja u poljoprivredi, zdravstvu, obrazovanju, javnim uslugama, razvoj novih usluga

Puna transformacija

dostupnost javnih i privatnih usluga, povećana produktivnost i nove gospodarske prilike

Kako postaviti Pametno selo na noge?

Od ideje do slavljenja uspjeha i prijenosa znanja

Animacija je temeljni element LEADER pristupa

EDUKACIJA

1 procjena potreba i detektiranje problema, formiranje timova, osiguravanje resursa, trening

2 razvoj vizije, širenje partnerstva, istraživanje

3 detaljno planiranje i razrada strategije / oprativnog plana / projekta

4 implementacija rješenja

PAMETNO SELO

IDEJA

Zadatak (F)LAG-a je facilitacija konzultativnog procesa

Edukacija je ključna!

EDUKACIJA

A

SOCIJALNA INKLUZIJA - Ljudi za ljude

edukacija, e-zdravstvo, e-njega, kultura i umjetnost, digitalne platforme za umrežavanje, usluge

B

EKONOMIJA

kružna ekonomija, biogospodarstvo, e-business, poslovne mreže, tehničko-tehnološke inovacije u sprezi sa znanošću i istraživanjem, *blue growth*

C

HRANA, POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO, AKVAKULTURA

precizna poljoprivreda, trženje proizvoda poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, *Farm to Fork*

D

ZELENA ENERGIJA I MOBILNOST

sprega zelene energije i mobilnosti, digitalne platorma za mobilnost, paratranzitna i *on deman* rješenja, H2, baterije i LPG, *Zero-waste* i *Zero-emission,* energetske zajednice

E

DIGITALIZACIJA

digitalna povezanost, treninzi digitalnih vještina, digitalne platforme

Što (F)LAG može napraviti?

EDUKACIJA

Okupljanje projektnih konzorcija

Okupljanje relevantnih zainteresiranih dionika i lokalnih vođa koji su glavni zagovarači promjena oko konkretnih projekata

Predlaganje vizije

Vizija može proizaći iz dugogodišnjeg poznavanja terena u kombinaciji s istraživanjem potreba zajednice

Kreiranja intervencija sa zajednicom

Definiranje aktivnosti, troškova, modela provedbe i istraživanje optimalnih rješenja sukladnih s konceptom Pametnih sela

(F)LAG je inovacijski broker

Integrirani i inovativni karakter LRS

Koncept Pametnih sela treba promatrati kao integrirani, holistički alat koji međusobno povezuje koncepte Pametnih sela, Pametnih gradova i Pametnih regija i postaje horizontalno načelo u LRS.

Sinergija među projektima i kombinacija *hard* i *soft* aktivnosti

Navigator kroz šumu inovacija

Digitalizacija nije problem - digitalizacija je rješenje...

i ne samo...

Kakve projekte podržati kroz LRS

Klima i okoliš

- sakupljanje kišnice i mali sustavi navodnjavanja
- zelena infrastruktura i neproizvodna ulaganja u poljoprivredi
- razvoj zajednice u zaštićenim područjima prirode

Hrana i poljoprivreda

- sigurna i održiva hrana i prehrambeni suverenitet
- kratki lanci opskrbe i organizacija proizvođača
- precizna poljoprivreda i zaštita bioraznolikosti
- ekološka proizvodnja

Inovacijski ekosustav

- projektni kružne ekonomije i biogospodarstva
- pametan turizam

Život zajednice

- oblikovanje javnih prostora uzimajuć u obzir klimatske promjene
- tele-liječnik
- multi-service HUBs

40% SP ZPP za klimu i okoliš

OIE i mobilnost

- demokratizacija i digitalizacija energetskih tokova
- paratranzitna mikroprijevozna rrješenja

Bioraznolikost i ekosustavi

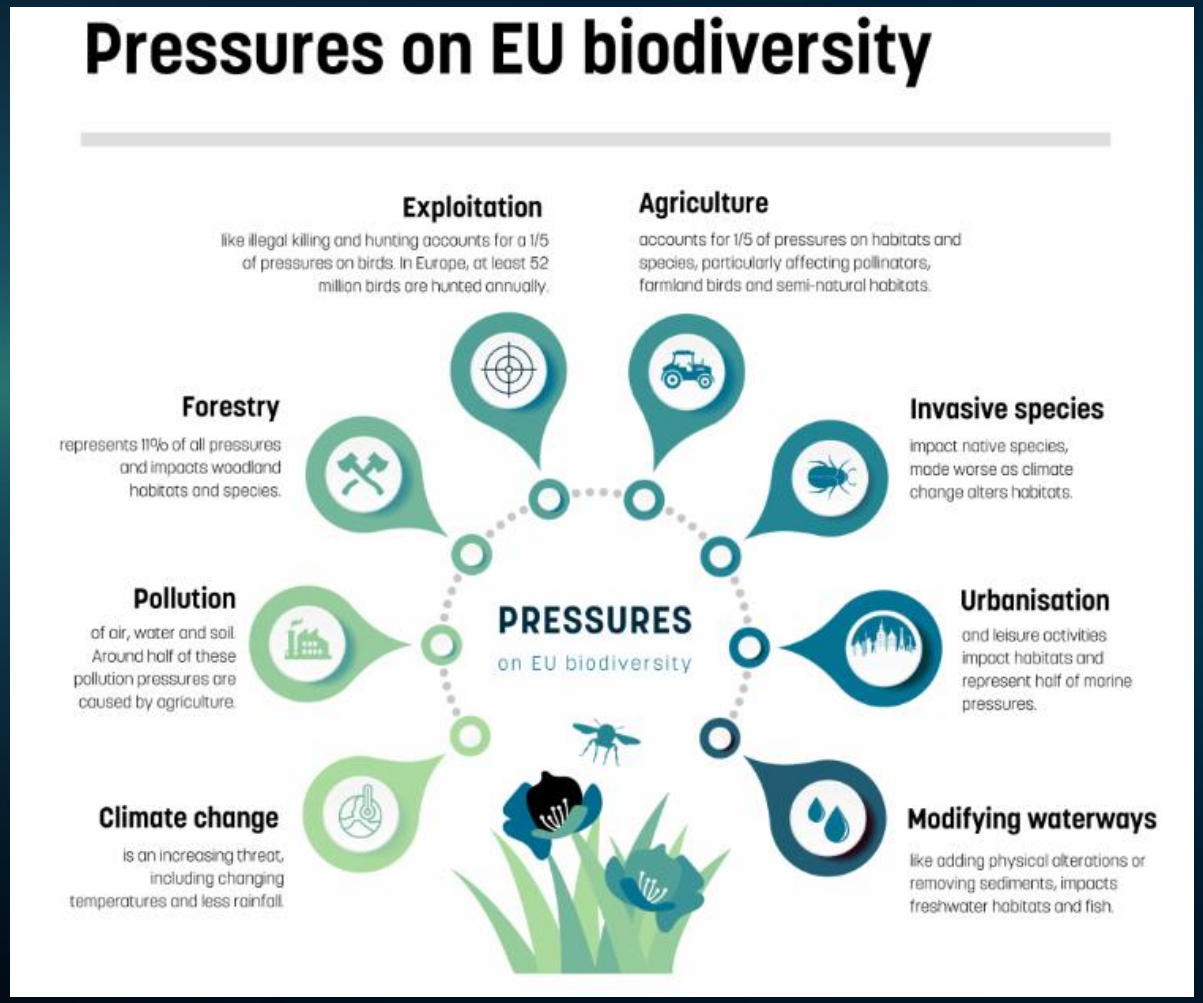

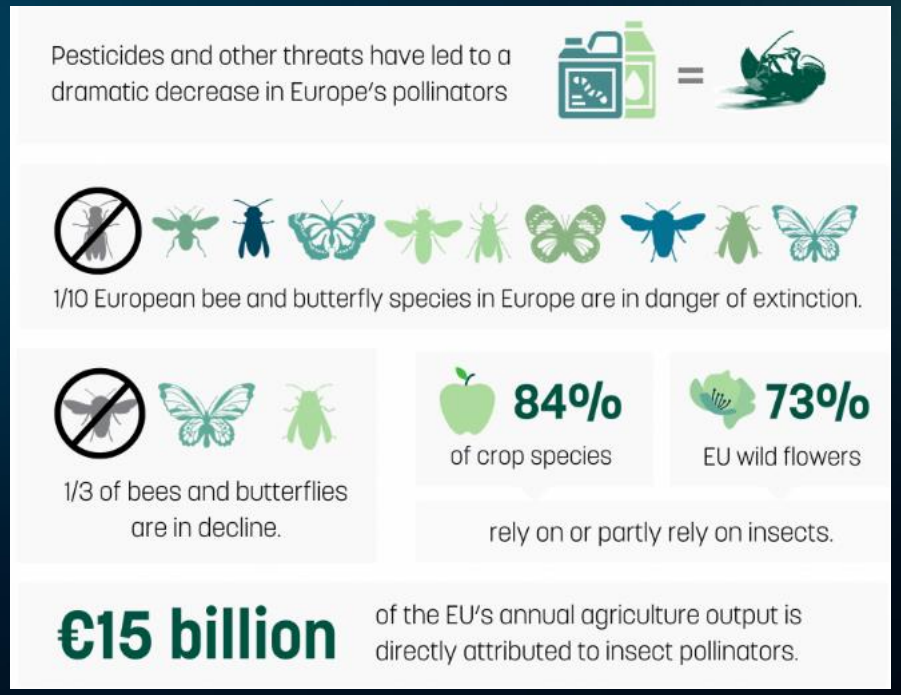

Klima i okoliš

digitalizacija okolišnih podataka
zelena infrastruktura
zaštita bioraznolikosti
jačanje sposobnosti okoliša za pružanje usluga ekosustava

Hrana i poljoprivreda

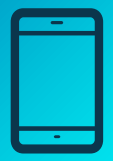

IoT i AI u poljoprivredi
GPS mapiranje i lociranje
korištenje inovacija za smanjenje uporabe pesticida i insekticira
platforme za prodaju i umrežavanje
upravljanje proizvodnjom i gospodarstvom...

Inovacijski ekosustav

green and cyrcular business
podrška novim poslovnim modelima
projektna partnerstva za bioekonomiju
podrška digitalizaciji poslovanja, efikasnosti i smanjenju troškova

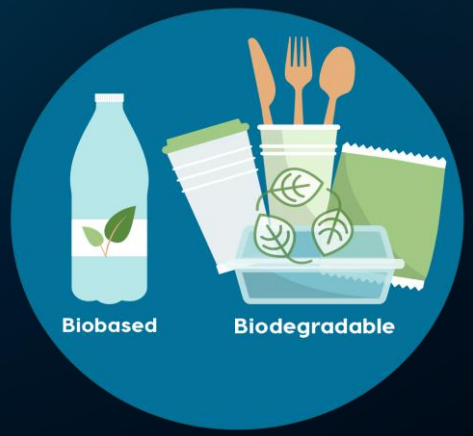

Život zajednice

IoT i AI u poljoprivredi
GPS mapiranje i lociranje
platforme za prodaju i umrežavanje
upravljanje proizvodnjom i gospodarstvom...

OIE i mobilnost

praćenje i planiranje javnog prijevoza
on demand usluge i platforme u sprezi s OIE
razvoj *sharing* platformi
mreže punionica i elektrane
multimodalna mobilnost

Mikroprijevoz / Paratranzit

- U mrežu linija mogu biti uključene i linije mikroprijevoza, a sukladno prijevoznoj potražnji i ostalim potrebama sustava javnog prijevoza. (Pravilnik o obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu NN 116/19)
- **Mikroprijevoz** - prijevoznik obavlja radi zadovoljavanja prijevoznih potreba stanovništva u ruralnim i slabo naseljenim područjima, tamo gdje nije adekvatno organiziran javni linijski prijevoz putnika odnosno gdje je razmak između dva uzastopna polaska autobusa veći od dva sata ili je autobus popunjen do 20 posto kapaciteta, sukladno voznom redu koji je prilagođen osobama koje traže prijevoz.
- Mikroprijevoz može obavljati prijevoznik koji posjeduje licenciju za prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju za autotaksi prijevoz iii licenciju za djelatnost iznajmljivanja vozila s vozačem.
- Mikroprijevoz prijevoznik obavlja vozilima kategorije Ml (osobna i kombi vozila) ili vozilima kategorije M2 (minibus i sl.), u skladu s općim prijevoznim uvjetima.
- Cijena prijevoza utvrđuje se tarifom/Tarifu prijevoznik određuje uz suglasnost Općinskog načelnika.

Obnovljivi izvori energije

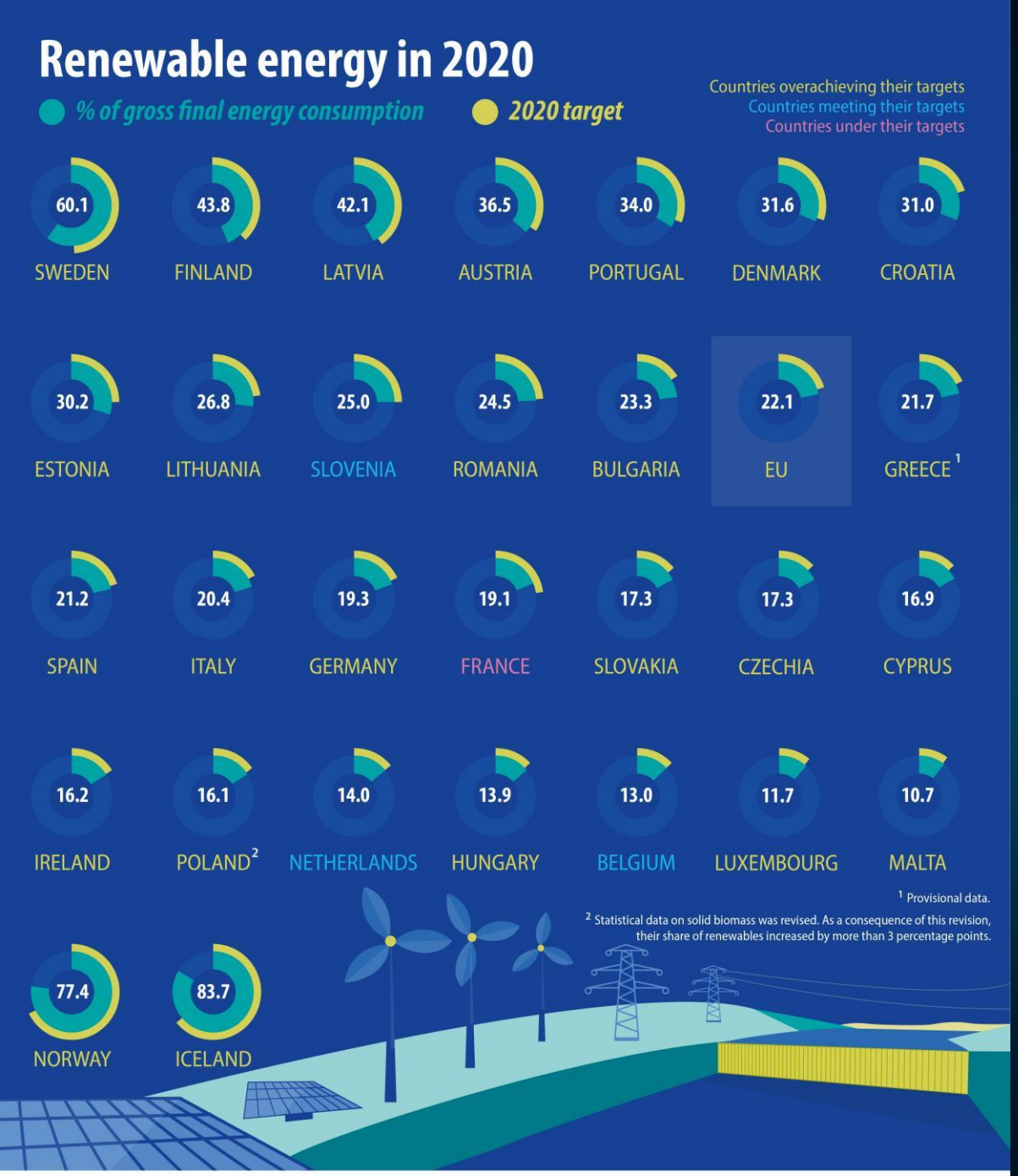

Održiva i otporna zajednica

Ključevi za revitalizaciju zajednice

Vizija za ruralna područja do 2040.

JAČA	POVEZANA	PROSPERITETNA	OTPORNA
• Osnažene zajednice • Pristup uslugama • Socijalne inovacije	• Digitalna povezivost • Prometne veze i novi oblici mobilnosti	• Diversifikacija gospodarskih djelatnosti • Održiva proizvodnja hrane	• Otpornost na klimatske promjene • Otpornost okoliša • Socijalna otpornost

Povećanje ekološke, klimatske i socijalne otpornosti

Suzbijanje energetskog siromaštva

ruralne općine će dobiti **potporu u energetskoj tranziciji** i borbi protiv klimatskih promjena za konsolidaciju zelene tranzicije;

Strategiji za ravnopravnost spolova

poduprijet će se rad na **uključivanju žena i ranjivih skupina** u ruralnim područjima kako bi se poboljšala dostupnost i priuštivost kvalitetnog obrazovanja i usluga skrbi za djecu i druge uzdržavane osobe u ruralnim područjima, kao što je najavljeno u .

Misija EU o zdravlju tla i hrani

pridonijet će rješavanju problema s tlom u ruralnim područjima, kao i u urbanim sredinama, izgradnjom veza između ruralnih i urbanih praksi

Zelena i digitalna tranzicija treba biti pravedna i postati alat za socijalnu inkluziju

Podržavanje ekonomske diverzifikacije

Promicat će se poduzetništvo i **socijalna ekonomija** u ruralnim područjima kako bi se odgovorilo na izazove i maksimalno iskoristile prilike kroz **inovacije društvenih poduzeća**, udruživanje poslovnih resursa u ruralnim područjima i pružanje potpore dionicima socijalne ekonomije u inovacijama, stvaranju kvalitetnih radnih mjesta i socijalnoj uključenosti.

Ruralna revitalizacija počiva na borbi protiv deagrarizacije!

Stvaranje inovacijskog ekosustava

kao platforma za ruralnu revitalizaciju i točka za suradnju ruralnih zajednica, nositelje ruralnih projekata i lokalnih vlasti; a **LAG postoje inovacijski HUB**

LEADER/CLLD uključuje cijelu zajednicu u ruralnim područjima:

- istraživanje i inovacije za ruralne zajednice doprinijet će kroz razvoj snažnog ekosustava koji okuplja javne i privatne igrače kako bi ruralne zajednice napredovale i bile privlačno mjesto za rad i život inovatora
- ruralna područja će imati koristi od potpore za osnaživanje zajednica i pristup uslugama za olakšavanje društvenih inovacija

Hvala na pažnji

Anđela Cvjetković

lag.terraliburna@gmail.com

